

Ruhsuz Komşularımız: Zincir Marketler

Şükürler olsun ki bu yılda mübarek 3 aylara kavuşmak nasip oldu. Regaip Gecesinde ümit ve endişeyle dolu duygular yaşarken, sürekli beslemeye çalıştığımız sokak kedilerimiz Tekir Bey ve Yumak Hanımın ciğerlerini vermediğimi hatırladım. Evdeki tavuk ciğerlerini alıp kapıya çıktığımda tatlı bir sürprizle karşılaştım. Tekir ve Yumak dışında 5 kedi daha toplanmış ve çardağımızın tepesinde tünelerken rızklarını bekliyordular. Tatlı bir telaş ve koşturmaca başladı. 2 kediye rahat rahat yetecek olan ciğerler 7 kedi için sadece aperatif etkisi yaptı. Hepsi miyavlayarak ve gözlerimin içine bakarak, daha yok mu dercesine duygusal baskı kurdu. Bende mutluluk, şaşkınlık ve acizlik duygularını karışık şekilde yaşadım. Mübarek Regaip Gecesinde, Allah'ın bu sevimli mahluklarını memnun edebilmek için, evden cüzdanımı alıp hemen yanımdaki bir zincir markete gittim. Arkamdan koşarak gelen 7 kedi ile birlikte! Niyetim yine tavuk ciğeri alıp kedileri doyurmaktı. Ancak saat 9'u 5 geçiyordu ve kapıları kilitliydi. Kasiyer ve market görevlisi 2 personel kasanın kapanış işlerini yapıyordu. Aramızda şöyle bir diyalog gelişti:

- İyi akşamlar, kapanış yaptığınızı biliyorum ama bu gördüğünüz kediler için evde uygun yiyecek olmadığından sizden ciğer almak istiyorum.
- Üzgünüz, maalesef kasayı kapattık, satış yapamayız.
- Gerekenden fazlasını para olarak versem, açıkta kalsa ve yarın hesaplaştık olmaz mı?

- *Maalesef kesin kural var. Mağazadan mal çıkışı yapılamaz. Kameralar kayıt yapıyor.*
- *Kameralara göstere göstere malı alıp parayı içeriye koysak yine mi olmaz? □ Beni bu kedilere karşı çaresiz bırakmayın lütfen, görüyorsunuz yolumu kestiler (gülerek arkamdaki kedileri gösterdim).*
- *(Onlarda gülerek) Yine olmaz üzgünüz. Dediler.*

Bu kısa konuşmadan sonra eli boş döndüğümde, misafir kediler sanki bu adamdan bu gece iş çıkmaz dercesine arkalarını dönüp gittiler. Beni mahcubiyetim ve üzüntümlle baş başa bırakıp kayboldular. Zaten kedilerin bu asil tavırları beni mest ediyor. Nimetler için sadece bir vesile olan tablacı hükmündeki insanlara tamah etmiyor ve sonsuz bir bağlılık göstermiyorlar. Asıl nimet veren olarak Allah'ı biliyor ve başkasına kulluk yapmıyorlar. Bu arada, Tekir ve Yumak'ın bakışlarında hissettiğim hayal kırıklığı gerçek miydi, ben mi abartıyorum bilemedim. Neticede, gönlümden geçen değil, imkanımda bulunan nasipleri oldu.

Yaşadığım bu olay, artık geleneksel bir mahalle ve esnaf kavramının neredeyse kalmadığını, zincir mağazaların görünüşte ucuz ama ruhsuz bir komşu edasıyla hayatımıza girdiğini, insani esneklikler göstermekten uzak, tıpkı bankalar gibi menfaatçi ve soğuk bir hizmet anlayışıyla kurallarına %100 tabii olduğunuz sürece karşılık görebileceğimizi acı bir şekilde gösterdi. Her ay gelirimizin önemli bir kısmını verdiğimiz, yakınımızda alternatifini olmadığı için birazda mecbur kaldığımız bir marketten kritik zamanlarda masum esneklikler göstermesini beklememiz hakımız olsa gerek. Kurallar önemlidir ama ilahi metinler değildir. Müşteri memnuniyetini sağlamak üzere, küçük inisiyatifler kullanmaktan aciz bırakılan personel yönetici de olsa, modern bir kölelik imajı oluşturuyor zihnimde. Asıl olan insani değerlerdir. Yeni sistemler kurulurken eskinin güzel niteliklerini imkanlar nispetinde korumak, insanlara belirli ölçülerde hareket edebilecekleri alanlar oluşturmak, işletmenin bulunduğu çevre ile kalıcı ilişkiler geliştirmesine fırsat vermek hiçte zor değil. Sınırlı olan kötü niyetli azınlık etkisinden korunmak için, iyi niyetli çoğunluğun hayatını işkenceye çeviren paronayak kural saçmalıklarından sıtkımız sıyrılıyor artık.

Bu günlerde onlarca canımız gidiyor, şehit haberleri hiç eksilmiyor, kedilerin ciğerini kim takar, neden gündem yapıyorsun diyenler çıkabilir. Asıl bu yüzden daha dikkatli ve hassas olmalıyız. Duaya ve Allah'ın esirgemesine çok ihtiyacımız var. Allah'ın rahmetinin ve bereketinin üzerimize akmasına hangi kulunun duasının vesile olacağını kim bilebilir? Emanetimize aldığımız hayvanlarımızı, yetimlerimizi, yaşlılarımızı, düşkünlerimizi, fakirlerimizi, muhacir kardeşlerimizi mümkün olduğu kadar koruyup gözetmeli ve dualarını almmalıyız. Kendi oturduğumuz sokaktaki fakirlerden, yaşlılardan, hülasa ihtiyaç sahibi ve korunmaya muhtaç her kesimden mes'ul tutulacağımızı unutmamalıyız. Günah ve hatalara gark olduğumuz, masum çocuklara musallat olan sapık haberlerinden kahrolduğumuz bu günlerde, Sevgili Peygamberimizin (S.A.S.) **"İçinizdeki beli bükülmüş yaşlılarınız olmasa idi, belalar üzerinize sel gibi dökülürdü"** Hadis-i Şerifinde olduğu gibi, Allah'ın değer verdiği kullarının hatırına korunduğumuzu bilelim. Ancak her şeyin bir haddi olduğu, toplum olarak silkelenecek ve sapkınlıklardan arınıp, İslam kardeşliğini bütün unsurları ile birlikte tesis etmediğimiz sürece gerçek kurtuluşa eremeyeceğimiz aşikardır. Rabbim bizlere, batılı batıl bilip sakınmayı, hakkı hak bilip yaşamayı nasip etsin. Amin...

Tüketirken, tükenmeyelim!

Yazılarıma uzunca bir ara verince nedenini kendimce sorgulamaya çalıştım. Kayda değer olanlar: Ülkemize musallat edilen terör olayları ve etkilerinin getirdiği gergin ve bezgin ortam. Günlük hayatın getirdiği olağan sorunlar ve yansımaları. Ekonomik şartların neden olduğu dönemsel zorlukların stresi. Bunların dışında başka nedenlerde sayabilirim ama etkileri bu kadar güçlü değil.

Terör ve etkileri üzerinde daha önce yazdığım ve bu konuda hemen herkes görüş ve düşüncelerini bolca paylaştığı için, kardeşlik ve şuur dilekleriyle bu yazıda kapatıyorum. İş ve özel hayatımızda hepimizin inişli çıkışlı zamanları oluyor. Bu açıdan nefsimde sabır ve gayret telkin ederek ilerlemeye çalışıyorum. Geriye ekonomik şartların yansıması kaldı. Büyükşehirler başta olmak üzere, toplumun tüketim alışkanlıklarının nedenleri ve sonuçları ile doğrudan ilgili olduğu için bu bahsi biraz açmaya karar verdim. Ayrıca geçici yazı yetmezliğim de sona ermiş olacak inşAllah. □

Modern zamanların getirdiği yenilikler ve nimetlerle birlikte bedellerini de üstleniyoruz. Bundan 15-20 yıl öncesine kadar varlığı söz konusu olmayan, ama bugünlerde olmazsa olmaz ihtiyaçlarımıza eklediğimiz tüketim objelerimiz ve konfor beklentilerimiz var. Saydığımız nesnelere ve hizmetlere; iletişim, ulaşım ve yerleşim konularında tepe değerlerine kavuşuyor. Bunların hepsi bir yazı için fazla geleceğinden, iletişim konusunu biraz irdelemeye çalışalım.

İletişim denilince akla ilk gelenler; akıllı cep telefonları, tabletler ve bilgisayarlar ekseninde şekillenen cihazlar ve bunlar üzerinde çalışan yazılım sistemlerinin oluşturduğu geniş bir yelpazeye dağılıyor. Bilgiyi işlemek, üretmek ve saklamak için şekillenen bilgisayar teknolojileri ile, iletişim sağlamak için geliştirilen telefon sistemleri neredeyse tamamen karışarak, sayısız çözümler sunabilen, rekabetçi, kışkırtıcı ve yeniliği tek değişmez değer kabul eden devasa bir devinime yol açtı. Yeni ürün ve özellik anonsları da sıradan haberler kategorisine indi. Devletin bu alandaki olumlu katkıları ve Fatih projesi gibi ulusal kampanyalar sonucu, sayılan bilişim ürünlerine sahiplik ve internet kullanımında çok önemli ivmeler sağlandı. Bu konuda TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) internet sitesinden temin ettiğim veri tablosunu dikkatinize sunuyorum:

	2004	2005	2006 (1)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Girişimlerde Bilgi Teknolojileri Kullanımı												
ICT Usage in Enterprises												
Bilgisayar Kullanımı - Computer Usage	-	87,8	-	88,7	90,6	90,7	91,3	94,0	92,3	92,0	94,4	93,2
İnternet Erişimi - Internet Access	-	80,4	-	85,4	89,2	88,8	90,9	92,4	90,3	89,8	90,9	92,5
Web Sitesi Sahipliği - Having Website	-	49,2	-	63,1	82,4	94,7	92,9	95,4	94,8	93,8	96,6	95,9
Kaazelerde Bilgi Teknolojileri Kullanımı												
ICT Usage in Households and Individuals												
Bilgisayar Kullanımı (Toplam) - Computer Usage (Total)	23,6	22,9	-	23,4	26,0	48,1	43,2	46,4	48,7	49,9	52,5	54,8
Erkek - Male	31,1	30,0	-	40,7	47,8	58,5	51,4	56,1	58,8	60,2	62,7	64,0
Kadın - Female	16,2	15,9	-	12,7	24,5	38,0	33,2	36,9	38,3	39,8	44,3	45,6
İnternet Kullanımı (Toplam) - Internet Usage (Total)	20,8	17,6	-	20,1	25,9	38,1	41,8	43,0	42,4	40,9	52,8	55,9
Erkek - Male	25,7	24,0	-	29,2	45,4	44,8	51,8	54,9	58,1	59,2	63,8	65,8
Kadın - Female	12,1	11,1	-	10,7	26,6	28,0	31,7	25,2	27,8	26,7	44,1	45,1
Hanehalinde İnternet erişimi - Households with access to the Internet	7,8	8,7	-	19,7	25,4	39,9	41,8	42,8	42,2	49,1	60,2	69,9

TÜİK, Girişimlerde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Kaazelerde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Araştırması (15-16 yaş arası bireyler)

TurkStat, Use of Information and Communication Technology (ICT) in Enterprises, Use of Information and Communication Technology (ICT) in Households and Individuals (15-16 age group)

(1) 2006 yılında araştırma yapılmamıştır.

(1) The surveys were not conducted in 2006.

Tabloya bir göz attığımızda, işletmelerin süreçlerinde bilgisayar kullanım oranının neredeyse tavan yaptığını, buna karşılık web sitesi sahipliğinde alınacak mesafelerin olduğunu görüyoruz. Evlerde, kadınlar ile erkekler arasındaki bilgisayar ve internet kullanımı farkının kadınlar lehine gittikçe azaldığı anlaşılıyor. Evlerde internet kullanımında ise olağanüstü bir artış ivmesi var. Yani, bilişim toplumu olmanın gereklerini veya altyapısını önemli ölçüde sağlamaya başladık diyebiliriz.

Teknoloji tüketimi ile üretimi arasında belirli bir dengenin kurulması gerekir. Bu durum, tıpkı ihracat ile ithalat arasında olması gereken denge gibidir. Teknoloji üreten ülkelerin bunu hem kullanması hem de diğer ülkelere ihraç etmesi beklenir. Ülke olarak başkalarının pazarı olmaktan kurtulup, üretim-tüketim dengemizi sağlamak zorundayız. Şükürler olsun ki, bu yönde güzel gelişmeler kaydetmeye başladık. Savunma sanayi başta olmak üzere, bir çok konuda etkili ürünlerle dünya piyasalarında yer ediniyoruz yavaş yavaş.

Birey olarak ise, aile bütçemizin yapısına uygun ve gerekli olduğu ölçüde teknolojik ürünlere yatırım yapmaya çalışmamız lazım. Bir aylık maaşından daha fazla bedel ödeyerek, akıllı cep telefonu alıp konuşma ve mesajlar dışında sadece sosyal medya etkinlikleri için kullanan kişiler; aslında kendini görünmez zincirlerle bağlayan gönüllü köleler haline geliyor. Kullanmadığımız özellikler için, sırf desinler diye aldığımız telefonların parasını ödeyebilmek adına, daha fazla çalışmaya, evimizden ocağımızdan kısmaya, sağlığımızı ve huzurumuzu kaybetmeye zorlanıyoruz. Boşa harcanan, aile ve dostlarımızdan sakınarak harcanan zaman israfı da cabası oluyor. Aile bireyleri ve arkadaşlar arasında, markalı ürün giyme gibi takıntı ve özentî yarışlarının en yenisi, teknolojik cihaz çılgınlığı oldu bugünlerde. Üstelik sadece ekonomik erozyonlar değil, eğitim ve kültür transferi açısından da yozlaşma ve daralmalar yaşanıyor artık. Çocuklarımız kitap okumayı öğrenmeden, bilişim ürünlerinin kucağında buluyor kendisini. Okumak zor geliyor, izlemek ve yalan yanlış bilgileri sorgulamadan beğenip paylaşmak sosyalleşmek sayılıyor. Kitap okuyarak ufku genişleten, kelime dağarcığını büyüten çocukların yerine; basma kalıp ve bozuk bir Türkçe ile emojielerin yardımıyla konuşup yazışan, duygularının derinliğini ifade etmekten aciz, yüzeysel takılan nesiller geliyor maalesef.

Teknoloji dūřmanlıđı yapmadan ancak, lüzumsuz ve bilinçsiz yatırımlara girerek teknoloji kölesi de olmadan yaşamayı öğrenmemiz gerekiyor. Peki sen ne yapıyorsun diye soracak olursanız: En azından orta son veya lise çağlarına gelinceye kadar, çocuklarımı cep telefonundan uzak tutmaya çalışıyorum. Evimizde, zorunlu ders ve araştırma ihtiyaçları dışında, hafta içinde çocukların bilgisayarda oyun ve sosyal medya kullanımını engelliyorum. Bazen yalvararak, bazen ödüller vererek bazen de örnek olmaya çalışarak kitap okunmasını teşvik etmeye çalışıyorum. TV konusunda ise, göreceli olarak güvenilir ve daha az sakıncalı kanalların seyredilmesine gayret ediyorum. Beraber olabildiğimiz kısıtlı zamanlarda, kaliteli birliktelikler yaşayabildiğimiz oranda güzel ve etkili sonuçlar alabileceğimizi de biliyorum. Ama, ben de herkes gibi zaafımlarım, yorgunluklarım ve eksiklerimden dolayı her zaman istediğim performansı yakalayamıyorum. Rabbimiz tüm Müslümanlarla birlikte bizlere de dirayet, gayret ve şuur versin. Tükenmeden tüketmeyi, ihtiyacımıza uygun olana sahip olup, israfa kaçmadan kullanabilmeyi nasip etsin diyelim...